

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Факультет педагогічної освіти
кафедра дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«_____» _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВД.1.01. АЛЬТЕРНАТИВНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

для студентів

спеціальності	012	Дошкільна освіта
рівня вищої освіти		другого (магістерського)
освітньої програми		012.00.01 Дошкільна освіта

Київ – 2023

Розробник:

Голота Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

Викладач:

Голота Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

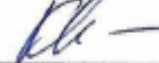
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від 8 лютого 2023 року № 1

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта другого (магістерського) рівня вищої освіти

«__» _____ 2023 р.

Гарант освітньо-професійної програми Людмила КОЗАК

Робочу програму перевірено

  2023 р.

Заступник декана Факультету педагогічної освіти з науково-методичної та навчальної роботи Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __

(підпис) (ПІБ)
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __20__ р. протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	4кредити / 120 годин	
Курс	1	1
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування знань магістрантів про альтернативні форми забезпечення дітей дошкільною освітою в Україні, особливості організації роботи та освітньої діяльності в них, особливості забезпечення психологічних та педагогічних умов виховання й розвитку дітей раннього й дошкільного віку відповідно до їхніх індивідуальних особливостей та потреб; розвиток здатності застосовувати стратегії і методи реалізації ідей альтернативної педагогіки в закладі дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- формувати знання магістрантів про значення альтернативної дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку вітчизняної системи освіти, альтернативні форми здобуття дошкільної освіти;
- розвивати уміння аналізувати досвід організації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній та зарубіжній освітній практиці, доцільно впроваджувати його в освітній процес закладів дошкільної освіти;
- формувати у магістрантів здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами в альтернативних закладах дошкільної освіти.

Навчальна дисципліна «Альтернативна дошкільна освіта», згідно Освітньо-професійної програми 012.00.01 Дошкільна освіта, спрямована на формування у здобувачів освіти інтегральної компетентності: здатності компетентно розв'язувати складні задачі й проблеми в організації та моніторингу освітнього процесу в системі дошкільної освіти або в процесі навчання фахівців із дошкільної освіти в закладах вищої освіти, що передбачає проведення досліджень, та/або здійснення інновацій у ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, а також загальних і спеціальних компетентностей

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗКу7. Здатність до професійного спілкування державною та іноземною мовами.

СК 1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 3. Здатність до психолого-педагогічного супроводу особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

СК 5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

СК 7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

3. Результати навчання за дисципліною

РН3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.

РН5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

РН6. Здійснювати психолого-педагогічний супровід індивідуальним розвитком особистості дитини.

РН10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

РНу13. Спілкуватися українською та іноземною мовами в суспільній, освітньо-професійній та особистісній сферах діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами роботи					
		Аудиторна					
		Усього	Лекцій	Семинарських	Практичні	МКР	Самостійна
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ							
	Тема 1. Становлення та розвиток альтернативної освіти	14	2	2			10
	Тема 2. Нормативно-правові засади організації альтернативної дошкільної освіти в Україні	19	2		2		15
	Модульний контроль	2				2	
	Разом:	35	4	2	2	2	25
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ							
	Тема 3. Досвід організації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній та зарубіжній практиці	28	4	4			20
	Тема 4. Особливості організації освітнього простору в різних альтернативних закладах дошкільної освіти	23	4	2	2		15
	Модульний контроль	4				4	
	Разом	55	8	6	2	4	35
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ							
	Тема 5. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти	14	2	2			10
	Тема 6. Моделі альтернативної дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами	14	2		2		10
	Модульний контроль	2				2	
	Разом	30	4	2	2	2	20
	Усього	120	16	10	6	8	80

Тематичний план для заочної форми навчання

№ з/п	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами роботи					
		Аудиторна					
		Усього	Лекцій	Семінарських	Практичні	МКР	Самостійна
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ							
	Тема 1. Становлення та розвиток альтернативної освіти	19	2	2			15
	Тема 2. Нормативно-правові засади організації альтернативної дошкільної освіти в Україні	17			2		15
	<i>Разом:</i>	36	2	2	2		30
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ							
	Тема 3. Досвід організації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній та зарубіжній практиці	27	2				25
	Тема 4. Особливості організації освітнього простору в різних альтернативних закладах дошкільної освіти	27		2			25
	<i>Разом</i>	54	2	2			50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ							
	Тема 5. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти	18	2	2			14
	Тема 6. Моделі альтернативної дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами	12			2		10
	<i>Разом</i>	30	2	2	2		24
	Усього	120	6	6	4		104

5. Програма навчальної дисципліни

6. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Тема 1. Становлення та розвиток альтернативної освіти.

Філософська генеза ідей альтернативної педагогіки. Альтернативна освіта як можливості розвитку традиційної системи освіти. Концепція альтернативної освіти. Дитиноцентризм як підґрунтя альтернативної освіти.

Історичні аспекти розвитку дошкільної альтернативної освіти у зарубіжній та вітчизняній педагогіці. Альтернативна дошкільна освіта як один з шляхів модернізації вітчизняної дошкільної освіти. Чинники трансформації

альтернативної дошкільної освіти у вітчизняному освітньому просторі. Функції альтернативної дошкільної освіти.

Основні поняття теми: альтернативна педагогіка, альтернативна освіта, альтернативна дошкільна освіта.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 5, 6].

Семінарське заняття 1. Адаптація альтернативної дошкільної освіти до реалій сьогодення.

Тема 2. Нормативно-правові засади організації альтернативної дошкільної освіти в Україні.

Аналіз міжнародного законодавства у галузі альтернативної освіти дітей дошкільного віку. Нормативно-правове забезпечення та організаційно-змістові засади альтернативної дошкільної освіти в Україні. Проект в дошкільній освіті у плані уряду для відновлення України (5 липня 2022 р.): «Дошкільна освіта у альтернативній формі (home-basedcenter)».

Основні поняття теми: альтернативна дошкільна освіти, нормативно-правове забезпечення альтернативної дошкільної освіти, організаційно-змістові засади альтернативної дошкільної освіти.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 3,4 ,5].

Додаткові [1, 2. 5, 6].

Практичне заняття 1. Умови організації альтернативної дошкільної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ

Тема 3. Досвід організації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній та зарубіжній практиці.

Тенденції розвитку альтернативної дошкільної освіти у країнах ЄС, США, Канади, Австралії. Особливості організації альтернативної дошкільної освіти в Україні. Характеристика педагогічних систем і технологій розвитку дітей раннього й дошкільного віку: Монтессорі-педагогіка, вальдорфська педагогіка, педагогіка Монтессорі, вальдорфська; ранній розвиток дитини за методикою СесільЛупан, Гленна Домана, Синьїті Судзукі, Реджіо-педагогіка та інші).

Основні поняття теми: альтернативна дошкільна освіти, альтернативні педагогічні системи та технології розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Рекомендовані джерела.

Основні [2, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 5, 6].

Семінарське заняття 2-3. Особливості організації альтернативної дошкільної освіти в Україні. (4 год.).

Тема 4. Особливості організації освітнього простору в різних альтернативних закладах дошкільної освіти.

Організація освітнього простору в альтернативних закладах дошкільної освіти на засадах дитиноцентризму. Технології реалізації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній педагогіці. Чинники забезпечення можливості здобуття дошкільної освіти в альтернативних закладах дошкільної освіти для дітей раннього та дошкільного віку. Науково-методичне забезпечення освітнього процесу в альтернативних закладах дошкільної освіти. Педагогічне партнерство з батьками вихованців в умовах організації альтернативної дошкільної освіти.

Основні поняття теми: альтернативна дошкільна освіти, альтернативні педагогічні системи та технології розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 5, 6, 7].

Семінарське заняття 4. Технології реалізації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній педагогіці.

Практичне заняття 2. Проектування освітнього простору в альтернативних закладах дошкільної освіти.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Тема 5. Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти.

Прогулянкові групи. Соціально-педагогічний патронат. Центри розвитку дитини. Центри соціально-педагогічної підтримки. Освітні послуги (гуртки, студії). Суботні та недільні групи на базі діючих ЗДО. Особливості здобуття дошкільної освіти в умовах домашнього виховання. Інститут гувернерства в Україні. Чинники забезпечення здобуття альтернативної дошкільної освіти у невеликих містах та селищах України.

Основні поняття теми: альтернативна дошкільна освіти, альтернативні форми здобуття дошкільної освіти.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 3, 4].

Додаткові [1, 2, 5, 6].

Семінарське заняття 5. Прогулянкові групи як альтернативна форма діяльності ЗДО

Тема 6. Моделі альтернативної дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами.

Особливості врахування в освітньому просторі альтернативного закладу дошкільної освіти індивідуальних запитів дітей з особливими освітніми потребами. Забезпечення медичного, психологічного та педагогічного супроводу дітей з особливими освітніми потребами.

Рекомендовані джерела.

Основні [4,5].

Додаткові [1, 4. 5, 6].

Практичне заняття 3. Соціально-педагогічний патронат як альтернативна форма дошкільної освіти.

6. Контроль навчальних досягнень

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль2		Модуль 3	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	2	2
Відвідування семінарських занять	1	1	1	3	3	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	3	30	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	5	25	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	2	50	1	25
Разом			59		123		54
Максимальна кількість балів: 236							
Розрахунок коефіцієнта: 2,36							

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

№	Опис завдання	Час для виконання	Критерії оцінювання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ			
1.	<p>Підготувати есе з теми: «Проблеми організації альтернативної освіти дітей дошкільного віку на сучасному етапі розвитку вітчизняної системи освіти».</p> <p>Підготовка до семінарського заняття</p>	10 год.	<p><i>Критерії оцінювання:</i></p> <p>5 б. – представлене есе демонструє глибокий аналіз психологічних, педагогічних та методичних досліджень організації альтернативної дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку вітчизняної системи освіти; має чіткий, логічний, структурований виклад;;</p> <p>3-4 б. – есе демонструє загальне розуміння магістрантом особливостей організації альтернативної освіти дітей дошкільного віку в сучасних умовах; чіткий та лаконічний виклад матеріалу;</p> <p>1-2 б. – завдання виконано поверхово, без урахування сучасних досліджень у галузі менеджменту дошкільної освіти та з педагогічного партнерства</p>
2.	<p>Підготувати презентацію щодо нормативно-правового забезпечення системи дошкільної освіти в Україні</p> <p>Підготовка до практичного заняття</p>	15 год.	<p>5 б.- підготовлена студентом презентація включає різні документи законодавчої бази у сфері дошкільної освіти щодо організації альтернативних форм здобуття дошкільної освіти</p> <p>3-4 б. – представлена презентація не враховує основних документів щодо забезпечення здобуття альтернативної дошкільної освіти в Україні;</p> <p>1-2 б. – зазначені у презентації документи в контексті організації альтернативної дошкільної освіти є досить обмеженою.</p>
	Всього за модулем 1	25 год.	Макс. – 10 балів

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

3.	<p>Підготувати презентацію; «Порівняльна характеристика особливостей проектування освітнього простору в двох альтернативних закладах дошкільної освіти, які працюють за різними системами», яка включатиме наступні складові:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Характеристика альтернативних педагогічних систем / технологій, за якими працюють дошкільні заклади – 5 балів; - Характеристика компонентів розвивального середовища кожного закладу – 5 балів; - Аналіз особливостей організації освітнього процесу в кожному із закладів – 5 балів; - Характеристика ролі педагога в освітньому просторі кожного закладу – 5 балів; - Визначення позитивних аспектів і можливих недоліків у проектуванні освітнього простору кожного із закладів освіти, які аналізуються – 5 балів <p>Підготовка до практичного і семінарського заняття</p>	50 год.	<p>Критерії оцінювання: Кожен з п'яти складових завдання оцінюється у 5 балів. <i>Розуміння завдання:</i> Робота демонструє точне розуміння завдання – 1 бал; включені матеріали, що безпосередньо розкривають тему або наближені до неї – 0,5 бал; включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється – 0 балів; <i>Повнота розкриття теми:</i> тема розкрита повністю – 1 бал; часткове розкриття теми – 0,5 балів; виконане завдання не відповідає темі – 0 балів. <i>Логіка викладу інформації:</i> логічне й структуроване викладення матеріалу – 1 бал; порушення логіки й структури викладу – 0,5 балів; <i>Креативність:</i> унікальність роботи, велика кількість оригінальних прикладів, у роботі присутні авторські знахідки – 1 бал; стандартна робота, не містить авторської індивідуальності - 0,5 балів. <i>Культура викладу й змістового наповнення матеріалу:</i> орфографічно правильно оформлена робота з точки зору граматики, стилістики – 1 бал; присутні не грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії – 0,5 балів; грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії – 0 балів</p>
	Всього за модулем 1	50 год.	Макс. – 25 балів
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ			
4..	Підготувати есе з теми: «Переваги та недоліки домашнього виховання дітей	24 год.	<p><i>Розуміння завдання:</i> Робота демонструє точне розуміння завдання – 1 бал;</p>

	<p>раннього та дошкільного віку»</p> <p>Підготовка до практичного і семінарського заняття</p>		<p>включені матеріали, що безпосередньо розкривають тему або наближені до неї – 0,5 бал;</p> <p>включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми, зібрана інформація не аналізується і не оцінюється – 0 балів;</p> <p><i>Повнота розкриття теми:</i> тема розкрита повністю – 1 бал; часткове розкриття теми – 0,5 балів; виконане завдання не відповідає темі – 0 балів.</p> <p><i>Логіка викладу інформації:</i> логічне й структуроване викладення матеріалу – 1 бал; порушення логіки й структури викладу – 0,5 балів;</p> <p><i>Креативність:</i> унікальність роботи, велика кількість оригінальних прикладів, у роботі присутні авторські знахідки – 1 бал; стандартна робота, не містить авторської індивідуальності - 0,5 балів.</p> <p><i>Культура викладу й змістового наповнення матеріалу:</i> орфографічно правильно оформлена робота з точки зору граматики, стилістики – 1 бал; присутні не грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії – 0,5 балів; грубі помилки з точки зору граматики, стилістики, орфографії – 0 балів</p>
	Всього за модулем 3.	24 год.	5 балів
	Разом	80 год.	40 балів

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульні контрольні роботи проводяться у формі комп'ютерного тестування в ЕНК.

Тривалість проведення: 2 академічні години.

За відповідь на кожне запитання тесту студент отримує від 0 до 1 балу.

Кількість балів за виконання тесту МКР від 0 до 25.

6.4. Форма підсумкового контролю

Підсумковий контроль проводиться у формі залікового оцінювання за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з дисципліни «Альтернативна дошкільна освіта» - залік.

7. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: <https://ezavdnz.m CFR.ua/book?bid=37876> (дата звернення: 07.02.2022).
2. Гавриш Н., Безсонова О. Організація роботи груп раннього віку: проблеми та шляхи їх розв'язання. *Дошкільне виховання*. 2020. № 5. С. 3–5
3. Дитина: освітня програма для дітей від двох до семи років. наук. кер. проєкту В. О. Огнев'юк; авт. кол. Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г. В. Беленька; Мін. осв. і науки України, Київ, ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
4. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України . – Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020.– 44 с.
5. Психолого-педагогічний супровід освітнього процесу в умовах простору дитинства, що змінюється: монографія / під нав. ред. О.Г. Пилипової. Чернігів, 2018. 340 с

Додаткові:

1. Альшевська Н.М. Нові форми здобуття дошкільної освіти. *Проблеми освіти*: збірник наукових праць. Спецвипуск. Вінниця-Київ, 2015. С. 5-10.
2. Актуальні проблеми сучасної дошкільної освіти :збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р., Мукачево / Ред.кол.: В.І.Кобаль (гол.ред.) та ін. Мукачево: МДУ, 2017. 213 с.
3. Гончаренко А.М. Дошкільна освіта Німеччини та України у зіставленні. *Дошкільне виховання*. 2018. № 11. С. 13-15.
4. Макаренко С.І. Організація інклюзивного освітнього середовища у ЗДО як умова реалізації інклюзивної освіти дошкільників. Еволюційні процеси в галузі дошкільної освіти: інноватика, досягнення, перспективний досвід: зб. матеріалів І Всеукр. Інтернет-конф. викладачів, студентів, аспірантів та молодих вчених, м. Маріуполь, 27 листоп. 2020 р. / Маріуп. держ. ун-т; за заг. ред. С. І. Макаренко. Маріуполь: МДУ, 2020. С. 215-219.
5. Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини в умовах сучасного освітнього середовища закладу дошкільної освіти: колективна

монографія / Л.В. Іщенко, О. М. Мельникова, Л. П. Карнаух [та ін.]; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2020. 240 с. URL:

<http://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13374>

6. Психолого-педагогічний супровід розвитку дитини раннього і дошкільного віку: сучасні підходи та освітні технології. монографія / Л. В. Іщенко, С. С. Попиченко, Н. П. Кравчук [та ін.]; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань: Візаві, 2021. 281 с. URL:

<http://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/14260>

7. Тимошенко Т.В. Сучасні проблеми визначення підходів до емоційно-морального розвитку та виховання дітей дошкільного віку. *Педагогічний журнал*. 2018. №1. С.133-136.

Інтернет-ресурси:

1. Крок за кроком. Програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення /Л. Ткаченко, І.Деуля, І. Шаповалова. Мандрівець, 2021. 72 с. URL:

<https://www.yakaboo.ua/ua/krok-za-krokom-programa-z-korekcijno-rozvitkovo-roboti-dlja-ditej-starshogo-doshkil-nogo-viku-z-tjazhkimi-porushennjami-movlennja-zaikannja.html>

2. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку (оновлена) /О. Білан. Мандрівець, 2022. 216 с.

URL:<https://mandrivets.com/ukrains-ke-doshkillja-programa-rozvitku-ditini-doshkil-nogo-viku.html>

7. Навчально-методична карта навчальної дисципліни «Альтернативна дошкільна освіта»
Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 10 год., практичні – 6 год, самостійна робота – 80 год.,
МКР – 8 год., залік

Модулі	Змістовний модуль I.		Змістовний модуль II.		Змістовний модуль III.	
Назва модуля	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ		ОРГАНІЗАЦІЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ		АЛЬТЕРНАТИВНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	
К-сть балів	59 б.		123 б.		54 б.	
Лекції	1	2	3	4	5	7
Теми лекцій	Становлення та розвиток альтернативної освіти 1 б.	Нормативно-правові засади організації альтернативної дошкільної освіти в Україні 1 б.	Досвід організації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній та зарубіжній практиці 2 б.	Особливості організації освітнього простору в різних альтернативних закладах дошкільної освіти 2 б.	Альтернативні форми здобуття дошкільної освіти 1 б.	Моделі альтернативної дошкільної освіти для дітей з особливими освітніми потребами 1 б.
Теми семінарських занять	Адаптація альтернативної дошкільної освіти до реалій сьогодення. 11 б.		Особливості організації альтернативної дошкільної освіти в Україні. (22 б.).	Технології реалізації альтернативної дошкільної освіти у вітчизняній педагогіці. 11 б.	Прогулянкові групи як альтернативна форма діяльності ЗДО. 11 б.	

Теми практичних занять	Умови організації альтернативної дошкільної освіти. 11 б.	Проектування освітнього простору в альтернативних закладах дошкільної освіти. 11 б.	Соціально-педагогічний патронат як альтернативна форма дошкільної освіти. 11 б.
Самостійна робота	10 б.	25 б.	5 б.
МКР	25 б.	50 б.	25 б.
Підсум. контр.			

Загальна кількість балів - 236 балів

$K = 236: 100 = 2,36$